

Socionomen

17•81

HON, 44,
mer än 10 års erfarenhet
som skolesekreterare



HAN, 25,
1 års erfarenhet som
kommunassistent/-sekreterare



Båda sökte en tjänst som kommunsekreterare

Gissa vem som fick jobbet?

Gun Nygård, 44 år, socionom och skolesekreterare med lång yrkeserfarenhet, sökte en tjänst som kommunsekreterare i Upplands Väsby. Tjänsten tillsattes med en 25-årig man med 1 års erfarenhet av liknande arbetsuppgifter. Den tjänst som Gun Nygård har i dag är nivåmässigt likvärdig med kommunsekreterartjän-

ten. Arbetsgivaren fann att 25-åringens 1 år vägde tyngre än Gun Nygård's 10 år.

Könsdiskriminering, tyckte Gun Nygård, och fick stöd av Jämställdhetsombudsmannen (JämO) som nu driver frågan vidare till arbetsdomstolen.

MITTEN

Så här går man till JämO

□ Så här går det till att få sin sak prövad av JämO:

Om man på goda grunder anser att en arbetsgivare gjort sig skyldig till könsdiskriminering, anmäler man skriftligen förhållandet till JämO — jämställdhetsombudsmannen.

Tillhör man en facklig organisation som har träffat kollektivavtal med arbetsgivaren, kontaktar JämO berört fack. Fackförningen kan göra utredningen, eller överlåta den på JämO.

I Gun Nygård fall valde SSR det senare.

JämO tar kontakt med arbetsgivaren som kallas till överläggningar, ibland är fackets representant med.

Utifrån de fakta och åsikter som kommer fram sammanställs ett bedömningsunderlag. Verkar ärendet vara av principiellt viktigt slag, eller vägrar arbetsgivaren förlikning, går JämO till AD för att få ett prejudikat.

AD kan utdöma skadestånd, men inte t. ex. ge jobbet till den som blivit åsidosatt. Däremot kan AD ogiltigförklara avtal och rättshandlingar. JämO kan alltså försöka ordna en förlikning, antingen genom att få arbetsgivaren att direkt ge den enskilde ett skadestånd, eller erbjuda den som blivit snuvad på ett arbete ett likvärdigt jobb.

Arbetsgivaren måste i AD presentera *hållbart sakliga skäl* till varför han valt att anställa en viss sökande. Obs, att dessa skäl inte har eller kan ha något med kön att göra. Även om det kan tyckas helt klart att en tjänstutlysning beror av den sökandes kön så går ju aldrig detta att föra i bevis. Därför måste arbetsgivaren presentera sakliga, hållbara skäl till varför en viss sökande fått arbetet.

Om Upplands Väsby kommun inte går med på förlikning, blir fallet Gun Nygård ett av de första mål i AD som förs i Sverige enligt lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män i arbetslivet. ■

Upplands Väsby: Där väger 1 år tyngre än 10 års erfarenhet:

Nu går JämO och Gun till arbetsdomstolen

□ □ JämO har beslutat stämna Upplands Väsby kommun inför AD för att de gett jobbet som kommunkonstaterare till en 25-årig manlig samhällsvetare. Bland de många sökande till tjänsten fanns Gun Nygård, 44 år, socionom och skolesekreterare sedan mer än 10 år i grannkommunen Sollentuna.

Gun Nygård fann tillsättningen så uppseendeväckande, att hon vände sig till JämO.

SSR avstår från rätten att biträda henne i AD. Däremot stöder SSR Gun Nygård till fullo i sakfrågan.

□ — Jag kände mig så kränkt. Så otroligt kränkt, helt enkelt. Det var det viktigaste skälet till att jag beslöt vända mig till JämO för att få tillsättningen prövad.

— Ett anställningsförfarande kan bara inte gå till på det här sättet. Det måste vila på saklig grund och jag anser att en kommunal tjänst skall ges till den som vid varje tillfälle har de bästa förutsättningarna att klara jobbet, säger Gun Nygård.

I en vecka funderade hon och bearbetade sig själv, innan hon fattade beslutet att överklaga. GUNS 16-åriga dotter sade:

— Mamma, du måste göra något! Och Gun, som tvekad, sade att det ju inte alls var säkert att hon skulle få rätt.

— Men vem skall då få rätt?, utbrast dottern upprörd.

Många i omgivningen stödde Gun. Trots att hon är mycket medveten om att det kan föra

med sig personliga risker att bräka och tala i egen sak, tycker Gun att principerna vid tjänsteställningar måste bli ordentligt utredda, så att fler kvinnor som hamnar i samma situation vet hur de skall bete sig och vilka regler som gäller.

• ENIGA FACK

— Jag är övertygad om att jag har rätt och det stärker mig naturligtvis. Jag är en mogen kvinna med lång erfarenhet av likvärdiga arbetsuppgifter, jag är mycket uppskattad på min nuvarande arbetsplats, jag har passerat studiet att vara småbarnsförälder. Och jag vet att jag skulle klara jobbet utmärkt.

Förvaltningsdirektören förordade Gun Nygård, medan SACO/SR-föreningens representant och SKTF var eniga om att de ville ha 25-åringen på tjänsten. Där har han arbetat



□ Det här är Gun Nygård. Hon sökte en tjänst som kommunikonstaterare med 10 års erfarenhet bättre än tjänsten.

som assistent och även vikarierat på kommunkonstaterartjänsten.

Detta är deras motivering:

"Han har under anställningen vid kontoret visat sig kunna fullgöra de aktuella arbetsuppgifterna under delvis pressade förhållanden. Som ende intervjusökande kan han tillgodöras kunskap om förvaltningen och fungerande kontaktnät." Hans förvaltningsanpassade utbildning och erfarenhet av kommunens förvaltningsapparat var också vägnande skäl. (Han hade arbetat ett år i kommunen vid ansökningsstillfället.)

Gun Nygård menar, att hennes utbildning i lika hög grad

är förvaltningsanpassad (hon är förvaltningsocionom) och att de därför i det hänseendet är likvärdiga.

• KÄNNER KOMMUNEN

Hon menar också, att när det gäller erfarenhet av den aktuella kommunens förvaltning, så är 25-åringen som ende intervjusökande självklart ensam om den, men verksamheten i kommunen avviker inte från andra.

Ett års arbete efter nyligen avslutad utbildning tycker inte Gun Nygård är saklig grund för att förbigå henne som sökande. Hon har själv bott i Upplands Väsby sedan 1963 och känner därför kommunen väl. ■

ter som gjort att SKTF förordat honom.

Berith Söderström betonar att Gun Nygård har ord om sig att vara mycket duktig och att totalbilden är positiv.

• SPECIELL SITUATION

— Men situationen på kontoret är så speciell att vi måste ha garantier för att samarbetet inte äventyras, säger hon.

Berith Söderström anser vidare att det statliga förordandet med klara avgränsningar vid tjänsteställningar är mycket dåligt.

— Vi bedömer en persons lämplighet att arbeta i ett viss område med sina speciella problem. Förmåga att kompromissa och att inte stå på sig,

SSR:s ordförande Kent Christensson:

— Vi kan hamna i orimliga situationer

□ SSR förhåller sig passivt till de JämO-anmälningar som hittills kommit in — tre fall i skrivande stund.

Ännu finns ingen policy fastslagen i de beslutande organen, men klart är att det råder stor tvivel till att gå in och agera i jämställdhetsärenden.

Varför, Kent Christensson?

— För det första hamnar vi i orimliga situationer i de fall båda sökandena tillhör SSR. Medlem ställs mot medlem. Båda har ju samma rätt att få stöd och service av sitt fack. Vad gör vi t. ex. om båda kräver fackligt biträde? Dessutom blir det en slags överprövning av de lokala fackliga instanserna. Vi måste då centralt göra en lika

noggrann prövning som redan skett lokalt. Personellt kräver sådana undersökningar mycket tid.

• GRÄNSERNA SUDDAS UT

Kent Christensson menar att här är ett exempel på att facken börjar förlora sin partsställning, gränserna mellan att vara arbetsgivare och arbetstagar suddas ut, när facken blir parter i anställningsärenden.

— Vi måste därför ta fram personalpolitiska riktlinjer inför MBA-KL-förhandlingarna. Som det nu är får bedömningarna ske från fall till fall, säger Kent Christensson. ■

Paragrafen det handlar om

□ Jämställdhetslagen trädde i kraft 1 juli 1980 och det är 3 § i lagen som JämO stöder sig på i Gun Nygård fall. Den innehåller förbud mot könsdiskriminering och lyder:

"Motsägande på grund av kön föreligger när en arbetsgivare vid anställning eller befordran eller vid utbildning för befordran utser någon framför en annan av motsatt kön, just då den som förbigås har bättre sakliga förutsättningar för arbetet eller utbildningen.

Detta gäller dock inte om arbetsgivaren kan visa att beslutet inte beror på någons kön eller att beslutet är ett led i strävningen att främja jämställdhet i arbetslivet, eller att det är berättigat av hänsyn till ett ideellt eller annat särskilt intresse, som inte bör verka för intresset av jämställdhet i arbetslivet."

Har Gun Nygård bättre sakliga förutsättningar än den 25-åriga mannen?

Det får AD avgöra. JämO gör inte den bedömningen. ■

No comments!

□ Kommunstyrelsens ordförande i Upplands Väsby, Jimmy Björk (s), vill inte göra några som helst kommentarer i ärendet.

— Och skulle det bli fråga om förlikning, så finns det ännu mindre skäl att uttala sig, säger han. ■



□ För att arbeta som kommunkonstaterare i Upplands Väsby bör man t. ex. sakna förmåga att "stå på sig", anser de fackliga representanterna. Det är ett av skälen till varför Gun Nygård inte fick jobbet.

kommunen, hon är mycket duktig, men när det gäller kommunkonstaterarbete så har det varit det sunda förnuftet som fått råda.

Upplands Väsby kommun har inget personalpolitiskt program. I samband med att man skall träffa ett lokalt MBA-KL-avtal, kommer ett

personalpolitiskt program att utarbetas. De har inte heller inrättat någon jämställdhetsnämnd. ■

Text och foto: Mårta Persson

Facken om tillsättningen:

"Förmågan att inte stå på sig är väsentlig"

□ □ De fackliga organisationerna, SKTF och SACO/SR, valde båda att gå på arbetsgivarens linje vid tjänsteställningen i Upplands Väsby.

Det handlar inte om könsdiskriminering utan om att veta vad man har och om rätt man (!) på rätt plats, menar de fackliga företrädarna.